Reġimi tal-Proprjetà Matrimonjali

Spanja

1 Hemm reġim tal-proprjetà matrimonjali statutorju f'dan l-Istat Membru? X'jipprovdi?

1.1 Sistema legali: Id-dritt ċivili komuni u l-liġi partikolari ta' ċerti Komunitajiet Awtonomi

Ma jkunx korrett li wieħed jitkellem dwar liġi jew reġim tal-proprjetà matrimonjali uniku fi Spanja. Ċerti Komunitajiet Awtonomi, flimkien mal-Istat, għandhom ġuriżdizzjoni fuq id-dritt ċivili (għalkemm mhux kollha jinkludu reġimi tal-proprjetà matrimonjali fost il-materji li jistgħu jirregolaw). Dan ifisser li ċ-ċittadini Spanjoli kollha għandhom ċittadinanza reġjonali speċifika (vecindad civil) minbarra n-nazzjonalità Spanjola tagħhom. Dan jiddetermina jekk humiex soġġetti għad-dritt ċivili komuni jew għal dritt ċivili speċifiku jew reġjonali (l-Artikolu 14 tal-Kodiċi Ċivili).

Ir-reġjuni bid-dritt ċivili tagħhom stess jinkludu lil Aragona, il-Katalonja, il-Gżejjer Balearici, Navarra, il-Pajjiż Bask, il-Galicia u Valenzja (għalkemm dan tal-aħħar ma jirregolax reġimi tal-proprjetà matrimonjali peress li l-liġi li għadda ġiet iddikjarata li tmur kontra l-kostituzzjoni mill-Qorti Kostituzzjonali (Tribunal Constitucional)). Għalhekk, iċ-ċittadini tal-Komunitajiet Awtonomi l-oħra għandhom ċittadinanza reġjonali "komuni" (vecindad civil común) (l-Artikolu 14 tal-Kodiċi Ċivili jirregola kif tinkiseb iċ-ċittadinanza reġjonali).

– Fil-każ ta' żwieġ bejn ċittadini Spanjoli (mingħajr konnessjoni internazzjonali), biex jiġi identifikat id-dritt applikabbli għar-reġim tal-proprjetà matrimonjali u jekk japplikax id-dritt komuni jew id-dritt ta' Komunità Awtonoma partikolari, jeħtieġ li wieħed jirrikorri għar-regoli tad-dritt interreġjonali li jinsabu fit-Titolu Preliminari tal-Kodiċi Ċivili (Título Preliminar del Código Civil) ((l-Artikoli 9(2) u 16 tal-Kodiċi Ċivili).

Is-sistema taħt il-Kodiċi Ċivili tapplika għall-konjuġi b'ċittadinanza reġjonali komuni.

Jekk il-konjuġi ma jkollhomx tali ċittadinanza reġjonali komuni, id-dritt applikabbli jkun dak relatat maċ-ċittadinanza reġjonali jew mar-residenza abitwali ta' wieħed mill-konjuġi, magħżula b'mod konġunt f'dokument awtentiku maħruġ qabel iċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ. Fin-nuqqas ta' dan, id-dritt applikabbli jkun dak tal-post ta' residenza abitwali komuni immedjatament wara ċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ. Fl-aħħar nett, fl-assenza ta' residenza bħal din, id-dritt applikabbli jkun dak tal-post fejn ikun iċċelebrat iż-żwieġ.

F'każijiet eċċezzjonali, fejn il-konjuġi jkollhom ċittadinanza reġjonali differenti, jekk iż-żewġ reġjuni jkollhom bħala r-reġim tal-proprjetà matrimonjali tagħhom ir-reġim tas-separazzjoni tal-assi (u s-sistema applikabbli skont ir-regoli msemmija hawn fuq tkun differenti minnha), japplika r-reġim tas-separazzjoni tal-assi li tinsab fil-Kodiċi Ċivili.

– Meta wieħed mill-konjuġi ma jkunx Spanjol jew il-koppja miżżewġa jkollha konnessjoni ma' pajjiż ieħor, id-dritt applikabbli jiġi ddeterminat skont id-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 33 tar-Regolament (UE) 2016/1103, li huwa mifhum b'tali mod li, fir-rigward taċ-ċittadini Spanjoli, fejn ir-Regolament jirreferi għan-nazzjonalità bħala kriterju ta' konnessjoni, din titqies bħala referenza għaċ-ċittadinanza reġjonali.

Madankollu, iċ-ċittadinanza reġjonali hija kunċett li japplika biss għaċ-ċittadini Spanjoli (l-Artikolu 15 tal-Kodiċi Ċivili); għalhekk, peress li ma japplikax għall-barranin, jidħol fis-seħħ l-Artikolu 33(2), li jissostitwixxi d-dritt tan-nazzjonalità bid-dritt tal-eqreb konnessjonijiet, jiġifieri d-dritt tal-unità territorjali li magħha l-konjuġi jkollhom l-eqreb konnessjonijiet.

1.2 Ir-reġimi tal-proprjetà matrimonjali applikabbli fl-assenza ta' ftehim bejn il-konjuġi skont il-Kodiċi Ċivili u l-liġijiet partikolari tal-Komunitajiet Awtonomi

Fir-rigward tal-ispeċifikazzjoni tar-reġim tal-proprjetà matrimonjali f'każijiet meta ma jkunx hemm ftehim bejn il-konjuġi, tapplika l-liġi supplimentari, li tvarja skont id-dritt ċivili intern applikabbli:

Il-Kodiċi Ċivili (applikat sakemm id-dritt applikabbli ma jkunx dak ta' Aragona, tal-Katalonja, tal-Gżejjer Balearici, ta' Navarra, tal-Pajjiż Bask, tal-Galicia): il-komunjoni tal-akkwisti (sociedad de gananciales) (l-Artikolu 1344 *et seq.* tal-Kodiċi Ċivili). Skont din is-sistema, l-akkwisti u l-qligħ miksuba minn wieħed mill-konjuġi jsiru l-koproprjetà tat-tnejn li huma. Il-beni parafernali ta' kull wieħed mill-konjuġi jinkludu essenzjalment il-beni miġjuba fiż-żwieġ u l-beni akkwistati matul iż-żwieġ mingħajr ħlas jew bħala sostituzzjoni għal beni parafernali. Ir-residenza ewlenija akkwistata qabel iż-żwieġ hija koperta minn sistema speċjali li skont din, għall-kuntrarju tal-beni l-oħra miksuba qabel iż-żwieġ (li dejjem ikunu parafernali), il-pagamenti li jsiru wara b'fondi konġunti jikkonvertu r-residenza ewlenija proporzjonalment f'koproprjetà. F'każ ta' dubju, il-beni huma preżunti li huma koproprjetà. Is-sistema tar-responsabbiltà tal-komunjoni tal-akkwisti hija rregolata bl-istess mod, u tinkludi beni li jirriżultaw mill-eżerċizzju regolari ta' professjoni, ta' attività artistika jew ta' sengħa. Jekk ikun hemm djun imġarrba minn wieħed biss mill-konjuġi, inizjalment dik il-persuna biss tkun responsabbli bil-beni parafernali tagħha; jekk dan ma jkunx biżżejjed, il-kredituri jistgħu jduru fuq il-komunjoni tal-akkwisti. Madankollu, f'dan il-każ il-konjuġi l-ieħor jista' jitlob ix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti, u b'hekk jissostitwixxi l-qbid tal-koproprjetà bis-sehem tal-konjuġi debitur; minn dak il-punt 'il quddiem, iż-żwieġ jaqa' taħt is-sistema tas-separazzjoni tal-assi. Il-komunjoni tal-akkwisti tiġi ġestita b'mod konġunt (għalkemm fuq bażi ta' kuljum – awtorità domestika (potestad doméstica) – jista' jamministraha wieħed mill-konjuġi). Il-ġestjoni tal-beni parafernali hija r-responsabbiltà tal-konjuġi li jkun sid il-beni (għalkemm hemm dispożizzjonijiet speċjali fir-rigward tad-dar tal-familja, minħabba li għalkemm tista' tkun tappartjeni għal wieħed mill-konjuġi biss, ikun meħtieġ il-kunsens tal-konjuġi l-ieħor jew, fin-nuqqas ta' dan, awtorizzazzjoni ġudizzjarja). It-trasferimenti jew il-gravami fuq beni tal-komunjoni jeħtieġu l-kunsens taż-żewġ konjuġi.

Aragona: il-komunjoni tal-akkwisti (consorcio conyugal) hija rregolata fl-Artikoli 210 *et seq.* tal-Kodiċi Legali Reġjonali ta' Aragona (Código de Derecho Foral de Aragón). Skont din is-sistema, l-akkwisti jew il-qligħ miksuba minn wieħed mill-konjuġi bħala riżultat tax-xogħol, tal-attività jew tar-redditi fuq l-assi tiegħu jsiru koproprjetà. Il-beni parafernali ta' kull wieħed mill-konjuġi jinkludu essenzjalment beni miġjuba fiż-żwieġ u l-beni akkwistati matul iż-żwieġ mingħajr ħlas jew bħala sostituzzjoni għal beni parafernali. F'każ ta' dubju, il-beni huma preżunti li huma koproprjetà. Skont id-dritt ċivili ta' Aragona, beni miksuba qabel iż-żwieġ, inkluża r-residenza prinċipali, dejjem ikunu parafernali, sakemm il-kost ma jkunx ġie totalment iddifferit u jkun se jitħallas kollu kemm hu minn fondi konġunti ladarba jibda ż-żwieġ. Is-sistema ta' responsabbiltà għal dan ir-reġim tal-beni hija rregolata. Meta d-djun jiġġarrbu minn wieħed mill-konjuġi biss, dik il-persuna tkun responsabbli waħedha bil-beni parafernali tagħha; jekk dan ma jkunx biżżejjed u fil-każ ta' eżekuzzjoni kontra l-koproprjetà għal djun li ma jkunux taħt responsabbiltà konġunta, il-konjuġi tad-debitur jista' jeżerċita d-dritt li jissalvagwardja l-valur tas-sehem tiegħu tal-koproprjetà, billi jitlob il-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti unikament sabiex jiġi ddeterminat il-valur li jrid jiġi salvagwardat, mingħajr ma jxoljiha.

Ta' min isemmi li f'Aragona l-konjuġi superstitu għandu dritt għall-użufrutt (usufructo viudal aragonés) li, għalkemm huwa dritt tas-suċċessjoni, huwa wkoll dritt prospettiv matul il-ħajja (derecho expectante de viudedad).

Il-Katalonja: separazzjoni tal-assi (l-Artikolu 232(1) tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja (Código Civil de Cataluña)). F'din is-sistema, kull wieħed mill-konjuġi huwa intitolat għas-sjieda, it-tgawdija, il-ġestjoni u l-użu liberu tal-beni kollha tiegħu. F'każ ta' dubju dwar liema mill-konjuġi għandu assi jew dritt, huwa mifhum li dan ikun jappartjeni għat-tnejn li huma f'ishma indiviżibbli indaqs. Madankollu, huwa preżunt li beni mobbli għall-użu personali li ma jkunux ta' valur straordinarju u li jappartjenu għal wieħed mill-konjuġi, u beni maħsuba direttament għall-eżerċizzju tal-attività tiegħu, huma l-beni esklużivi tiegħu.
Il-Gżejjer Baleariċi: separazzjoni tal-assi (l-Artikolu 3 tal-Kodiċi tad-Dritt Ċivili tal-Gżejjer Baleariċi (Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares), fir-rigward ta' Mallorca; l-Artikolu 65 fir-rigward ta' Menorca; u l-Artikolu 67 għal Ibiza u għal Formentera). Taħt din is-sistema, beni li jappartjenu lil kull wieħed mill-konjuġi fil-mument taż-żwieġ, kif ukoll kwalunkwe beni miksuba bi kwalunkwe mezz matul iż-żwieġ jitqiesu bħala beni parafernali tiegħu.
Navarra: sistema ta' komunjoni tal-akkwisti (conquistas) (il-Liġi 87 *et seq.* tal-Kodiċi Legali l-Ġdid ta' Navarra (Fuero Nuevo de Navarra)). Din hija sistema li fiha l-beni akkwistati jinkludu (fost l-oħrajn) beni akkwistati matul iż-żwieġ permezz ta' xogħol jew attività oħra minn xi wieħed mill-konjuġi, kif ukoll ir-rikavat u r-redditu fuq beni kemm konġunti kif ukoll parafernali. Il-beni parafernali jinkludu beni li konjuġi jikseb bi ħlas qabel iż-żwieġ, anke jekk l-akkwist iseħħ matul iż-żwieġ, jew jekk il-kost jew il-korrispettiv jitħallas kollu jew parti minnu b'fondi mill-konjuġi l-ieħor jew mill-komunjoni tal-akkwisti, jew akkwisti permezz ta' qligħ qabel jew matul iż-żwieġ. Il-beni kollha mhux dokumentati bħala parafernali jitqiesu bħala beni tal-komunjoni. Id-djar u l-għamara huma soġġetti għal sistema speċifika meta akkwistati jew imħallsa totalment jew parzjalment matul iż-żwieġ, anki meta jirriżultaw minn sjieda preċedenti. F'dan il-każ, jekk il-ħlas isir biss bil-kontribuzzjoni unika u esklużiva ta' wieħed mill-konjuġi, dawn ikunu l-beni parafernali tiegħu. Jekk il-ħlas ikun sar b'assi li jkunu proprjetà taż-żewġ konjuġi, il-beni jkunu jappartjenu b'mod indiviżibbli lit-tnejn li huma b'mod proporzjonat għall-kontribuzzjonijiet rispettivi tagħhom. Jekk il-ħlas sar bl-assi ta' wieħed mill-konjuġi jew tat-tnejn li huma minbarra l-assi mill-komunjoni tal-akkwisti, l-indiviżibbiltà tapplika proporzjonalment għall-kontribuzzjoni ta' kull wieħed mill-konjuġi u ta' dawk tal-komunjoni tal-akkwisti. Is-sistema ta' amministrazzjoni u ta' responsabbiltà għall-beni tal-komunjoni u l-beni parafernali hija regolata wkoll. Meta jiġġarrbu djun personali, jekk l-assi personali tal-konjuġi tad-debitur ma jkunux biżżejjed, il-kreditur jista' jitlob il-qbid ta' beni tal-komunjoni, li jiġi nnotifikat lill-konjuġi l-ieħor. Jekk huwa jonqos milli jwieġeb u jinqabdu l-beni tal-komunjoni, l-eżekuzzjoni sseħħ, u l-konjuġi debitur jitqies li rċieva l-valur tas-sehem tiegħu, meta huwa jagħmel ħlas bil-fondi proprji tiegħu jew meta l-komunjoni tal-akkwisti tiġi llikwidata. Madankollu, il-konjuġi l-ieħor jista', fi żmien disat ijiem min-notifika tal-qbid, jitlob li l-qbid tal-beni tal-komunjoni jiġi ssostitwit mill-bqija assenjat lill-konjuġi debitur mal-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti. F'dan il-każ, il-qbid jirriżulta fix-xoljiment u fil-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti, kif ukoll fl-applikazzjoni tar-reġim tas-separazzjoni tal-assi minn dak il-punt 'il quddiem.
Il-Pajjiż Bask: meta ż-żewġ konjuġi jkunu residenti tal-artijiet baxxi ta' Bizkaia, ta' Aramaio jew ta' Llodio, iż-żwieġ ikun irregolat mis-sistema universali reġjonali tal-komunjoni tal-akkwisti (comunicación foral de bienes). Meta wieħed biss mill-konjuġi jkollu ċittadinanza reġjonali fl-artijiet baxxi ta' Bizkaia, ta' Aramaio jew ta' Llodio, din is-sistema tapplika jekk din tkun tikkorrispondi għall-ewwel residenza abitwali komuni tal-konjuġi; fin-nuqqas ta' dan tapplika s-sistema tal-post fejn ikun ġie ċċelebrat iż-żwieġ. F'partijiet oħra tal-Pajjiż Bask, jekk ma jkunx hemm ftehim, ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali ikun ir-reġim tal-komunjoni tal-akkwisti (sociedad de gananciales) li jinsab fil-Kodiċi Ċivili (l-Artikolu 127 *et seq.* tal-Att dwar id-Dritt Ċivili Reġjonali tal-Pajjiż Bask (Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco). Taħt ir-reġim reġjonali tal-komunjoni universali tal-akkwisti, l-assi, id-drittijiet u l-ishma kollha – irrispettivament mill-oriġini tagħhom – li jappartjenu lil xi wieħed mill-konjuġi u li jkunu ġew akkwistati bi kwalunkwe mezz jinqasmu b'mod ugwali bejn il-konjuġi. Dan japplika kemm għal beni li jkunu nġiebu fiż-żwieġ kif ukoll għal beni li jkunu ġew akkwistati matul iż-żwieġ, irrispettivament minn fejn ikunu jinsabu l-beni. Minkejja dan il-karattru teoretikament universali, l-ambitu tal-komunjoni tal-akkwisti jvarja skont il-kawża tax-xoljiment. Għalhekk, jekk iż-żwieġ jiġi xolt bil-mewt ta' wieħed mill-konjuġi u jkun hemm tfal miż-żwieġ, il-komunjoni tal-akkwisti tkun ta' natura universali. Madankollu, jekk dan jiġi xolt bil-mewt ta' wieħed mill-konjuġi, iżda ma jkunx hemm tfal miż-żwieġ, jew jekk jiġi xolt għal xi raġuni oħra (bħal divorzju), il-komunjoni tal-akkwisti tkun limitata għal akkwisti jew beni akkwistati bi ħlas, minbarra l-assi miġjuba fiż-żwieġ u l-beni riċevuti mingħajr ħlas.
Il-Galicia: komunjoni tal-akkwisti (gananciales) (l-Artikolu 171 tal-Att dwar id-Dritt Ċivili tal-Galicia (Ley de Derecho Civil de Galicia)).

2 Il-miżżewġin, kif jistgħu jirregolaw ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali tagħhom? X'inhuma r-rekwiżiti formali f'dan il-każ?

Il-konjuġi jistgħu jistipulaw ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali tagħhom b'mod li d-dispożizzjonijiet supplimentari msemmija fit-taqsima preċedenti ma japplikawx.
Għal dan il-għan, ikun jeħtiġilhom jiffirmaw ftehim pubbliku ta' qabel iż-żwieġ quddiem nutar (l-Artikoli 1280 u 1315 tal-Kodiċi Ċivili), li jrid jiġi rreġistrat fir-reġistru ċivili, u n-nutar, fl-istess jum tal-iffirmar tal-ftehim, ikun jeħtieġlu jibgħat kopja elettronika awtorizzata tad-dokument pubbliku lir-reġistratur korrispondenti bħala evidenza fir-reġistrazzjoni taż-żwieġ (l-Artikolu 60 tal-Att dwar ir-Reġistru Ċivili (Ley del Registro Civil)).
Il-konjuġi jistgħu wkoll jimmodifikaw ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali matul iż-żwieġ billi jissodisfaw l-istess rekwiżiti formali (l-Artikolu 1331 tal-Kodiċi Ċivili) u mingħajr ma dan jikser id-drittijiet ta' partijiet terzi (l-Artikolu 1317 tal-Kodiċi Ċivili).
Din l-istess possibbiltà hija prevista fil-Komunitajiet Awtonomi li għandhom id-dritt ċivili tagħhom stess għal żwiġijiet irregolati b'dak id-dritt: L-Artikoli 231(10) *et seq.* tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja; l-Artikolu 3 tal-Kodiċi tad-Dritt Ċivili tal-Gżejjer Baleariċi fir-rigward ta' Mallorca u Menorca (capítulos) u l-Artikolu 66 tal-Kodiċi tad-Dritt Ċivili tal-Gżejjer Baleariċi fir-rigward ta' Ibiza u Formentera (espolits); l-Artikoli 125 *et seq.* tal-Att dwar id-Dritt Ċivili tal-Pajjiż Bask; l-Artikoli 171 *et seq.* tal-Att dwar id-Dritt Ċivili tal-Galicia; l-Artikolu 185 tal-Kodiċi Legali Reġjonali ta' Aragona; l-Att 78 *et seq.* tal-Kodiċi tad-Dritt Ċivili Reġjonali ta' Navarra.

3 Hemm restrizzjonijiet fuq il-libertà ta' kif jiġi rregolat reġim tal-proprjetà matrimonjali?

Il-konjuġi huma liberi li jiddeċiedu dwar ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali tagħhom u jistgħu jagħżlu li japplikaw kwalunkwe sistema, inklużi dawk li huma rregolati bi kwalunkwe waħda mil-liġijiet ċivili Spanjola (li fihom hemm spjegati kemm ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali li għandha tiġi applikata fin-nuqqas ta' ftehim kif ukoll oħrajn li l-partijiet jistgħu jaqblu fuqhom) u dawk previsti fir-regolamenti ta' stati oħra. Madankollu, dispożizzjonijiet li jmorru kontra l-liġi jew id-diċenza, jew li jirrestrinġu l-ugwaljanza tad-drittijiet ta' kull wieħed mill-konjuġi, qatt ma jistgħu jiġu inkorporati (l-Artikolu 1328 tal-Kodiċi Ċivili u l-Artikolu 14 tal-Kostituzzjoni Spanjola).

4 X'inhuma l-effetti legali ta' divorzju, separazzjoni jew annullament fuq il-proprjetà matrimonjali?

L-annullament, is-separazzjoni u d-divorzju jtemmu reġim tal-proprjetà matrimonjali. Dan huwa previst fid-diversi regolamenti tas-sistemi differenti li jirregolaw l-assi tal-miżżewġin (inkluż, pereżempju, l-Artikolu 1392 tal-Kodiċi Ċivili fir-rigward tal-komunjoni tal-akkwisti jew l-Artikolu 1415 tal-Kodiċi Ċivili li jirregola s-sistemi parteċipattivi fil-Kodiċi Ċivili).
Fis-sistemi tal-komunjoni tal-akkwisti, trid tiġi segwita l-proċedura stabbilita fil-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili (Ley de Enjuiciamiento Civil) għal-likwidazzjoni. Waqt li din tkun għaddejja, tinħoloq forma ta' koproprjetà bejn il-konjuġi, distinta mis-sistema l-oħra ta' komunjoni tal-akkwisti, b'sistema legali speċifika, li tibqa' fis-seħħ għad-durata tal-komunjoni sakemm, permezz tat-tranżazzjonijiet xierqa ta' likwidazzjoni-diviżjoni, jiġi prodott sehem speċifiku u individwalizzat tal-beni għal kull wieħed mill-koproprjetarji.
Komunjoni tal-akkwisti (sociedad de gananciales) li tkun soġġetta għall-proċedura li tinsab fil-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili tista' tiġi likwidata skont ir-regoli stabbiliti fl-Artikoli 1392 sa 1410 tal-Kodiċi Ċivili, bi ftehim reċiproku fil-preżenza ta' nutar jew, fin-nuqqas ta' ftehim bħal dan, quddiem il-qorti.

Taħt is-sistema ta' separazzjoni tal-beni, ma huwiex meħtieġ li jiġi llikwidat ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali, peress li kull wieħed mill-konjuġi jkun is-sid tal-beni tiegħu. Il-beni li jappartjenu liż-żewġ konjuġi sa mill-bidu jkunu soġġetti għal reġim ta' koproprjetà, li tkompli bħal qabel wara annullament, separazzjoni jew divorzju, mingħajr preġudizzju għal ebda wieħed mill-koproprjetarji li jkun jista' jitlob id-diviżjoni tagħhom (kif inhu l-każ fis-sitwazzjonijiet kollha ta' koproprjetà).

5 X'inhuma l-effetti tal-mewt ta' wieħed mill-miżżewġin fuq ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali?

Il-mewt ukoll ittemm ir-reġim tal-proprjetà matrimonjali, kif previst fid-diversi regolamenti tas-sistemi differenti li jirregolaw l-assi tal-miżżewġin (inkluż, eż., l-Artikolu 1392 tal-Kodiċi Ċivili flimkien mal-Artikolu 85 tiegħu fir-rigward tal-komunjoni tal-akkwisti jew l-Artikolu 1415 tal-Kodiċi Ċivili li jirregola s-sistemi parteċipattivi fil-Kodiċi Ċivili).

Mingħajr ħsara għal dak kollu li l-konjuġi deċedut seta' ddispona fl-aħħar testment, ċerti drittijiet huma stabbiliti għall-konjuġi superstitu skont id-dritt applikabbli għas-suċċessjoni. Bl-istess mod, jekk il-konjuġi jmut *ab intestato*, huwa jkollu ċerti drittijiet fis-suċċessjoni tal-konjuġi tiegħu.

Biex jiġi ddeterminat id-dritt ċivili applikabbli:

- F'każijiet li fihom il-koppja jkollha konnessjonijiet ma' aktar minn stat wieħed, id-dritt ċivili applikabbli jiġi ddeterminat skont id-dispożizzjonijiet tar-Regolament 650/2012. Id-dispożizzjoni li tinsab fl-Artikolu 36 tidħol fis-seħħ fejn ikun japplika d-dritt Spanjol, b'tali mod li meta dan ikun il-każ, ikunu japplikaw il-Kodiċi Ċivili eżistenti jew ir-regolamenti ċivili awtonomi, skont il-konnessjoni speċifika li t-testatur seta' kellu jew ma kellux ma' Komunità Awtonoma li jkollha d-dritt ċivili tagħha stess li jirregola l-materja.
- Fil-każ ta' suċċessjonijiet mingħajr komponent barrani, filwaqt li s-suċċessjoni hija rregolata mir-regolamenti ċivili relatati maċ-ċittadinanza reġjonali li jkollu t-testatur fil-mument tal-mewt, id-drittijiet li permezz tal-applikazzjoni tal-liġi jiġu attribwiti lill-konjuġi superstitu huma rregolati mil-istess liġi li tirregola l-effetti taż-żwieġ, filwaqt li l-ishma riżervati tad-dixxendenti dejjem jiġu mħarsa (l-Artikoli 16 u 9(8) tal-Kodiċi Ċivili).

Id-drittijiet tal-konjuġi superstitu huma analizzati hawn taħt fid-dawl tad-diversi liġijiet ċivili li jeżistu fi Spanja, skont jekk it-testatur iddisponiex mis-suċċessjoni tiegħu volontarjament (normalment permezz ta' testment) jew jekk mietx *ab intestato*.

– Jekk id-deċedut ikun ħalla testment:

Il-Kodiċi Ċivili (japplika sakemm id-dritt applikabbli ma jkunx dak ta' Aragona, tal-Katalonja, tal-Gżejjer Baleariċi, ta' Navarra, tal-Pajjiż Bask, tal-Galicia), li jistabbilixxi li l-minimu li għalih huwa intitolat il-konjuġi superstitu huwa l-istess bħal meta l-konjuġi jmut mingħajr testment, jiġifieri l-użufrutt ta' terz tal-patrimonju jekk ikun hemm tfal jew dixxendenti. Jekk ikun hemm axxendenti biss, huwa jkun intitolat għall-użufrutt ta' nofs il-patrimonju. Fl-aħħar nett, id-dritt għal użufrutt ikun ta' żewġ terzi jekk la jkun hemm axxendenti u lanqas dixxendenti (l-Artikolu 834 *et seq.* tal-Kodiċi Ċivili).

Aragona: iċ-ċelebrazzjoni taż-żwieġ tagħti lil kull wieħed mill-konjuġi l-użufrutt tas-superstitu (usufructo de viudedad) fuq l-assi kollha tal-ewwel konjuġi li jmut (l-Artikolu 271 tal-Kodiċi tad-Dritt Ċivili Reġjonali ta' Aragona). Il-konjuġi taħt is-sistema ta' komunjoni tal-akkwisti ta' Aragona għandhom dan id-dritt (li jaqa' taħt il-liġi tal-familja u mhux il-liġi dwar il-wirt), anke jekk iċ-ċittadinanza reġjonali tagħhom tinbidel sussegwentement, bl-esklużjoni, f'dan il-każ, tas-sehem riżervat stabbilit skont il-liġi tas-suċċessjoni. Il-konjuġi superstitu jkun intitolat ukoll għall-użufrutt tas-superstiti meta l-konjuġi deċedut ikollu ċittadinanza reġjonali ta' Aragona fil-mument tal-mewt.

Il-Gżejjer Baleariċi: f'Mallorca u f'Menorca, id-dritt universali tal-konjuġi superstitu għall-użufrutt huwa rikonoxxut jekk it-testatur ma jkollux ġenituri ħajjin. L-użufrutt ikun ta' żewġ terzi jekk il-ġenituri tat-testatur ikunu ħajjin u nofs jekk ikun hemm dixxendenti (l-Artikolu 45 tal-Kodiċi tad-Dritt Ċivili Reġjonali tal-Gżejjer Baleariċi). F'Ibiza u f'Formentera, il-konjuġi superstitu ma jitqiesx bħala werriet intitolat għal sehem riżervat (legitimario).

Il-Katalonja: konjuġi armel li ma jkollux riżorsi finanzjarji jiġi assenjat kwart tal-patrimonju (l-Artikolu 452(1) tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja). Bl-istess mod, huwa jiġi assenjat drittijiet oħra fir-rigward tal-assi tal-konjuġi superstitu mingħajr ma jiġu inklużi fil-patrimonju (l-Artikolu 231(30) tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja) u d-dar. B'mod speċifiku f'dan ir-rigward, jibda japplika l-kunċett ta' pensjoni tas-superstiti għal sena (año de viudedad), li jikkonsisti fid-dritt li wieħed ikompli juża d-dar matrimonjali u li jkun mantnut bi spejjeż tal-patrimonju tal-persuna deċeduta għal sena wara l-mewt tat-testatur (l-Artikolu 231(31) tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja).

Il-Galicia: il-konjuġi superstitu huwa intitolat għall-użufrutt ta' nofs il-patrimonju (l-Artikolu 228 *et seq.* tal-Att dwar ir-Regolamenti tad-Dritt Ċivili tal-Galicia, Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia).

Navarra: il-konjuġi superstitu huma intitolat għall-użufrutt (usufructo de fidelidad) tal-beni u tad-drittijiet kollha tal-konjuġi deċedut (dment li din tal-aħħar ikollha ċittadinanza reġjonali ta' Navarra fil-mument tal-mewt) li kienu tagħha fil-mument tal-mewt (l-Att 253 tal-Kodiċi Legali l-Ġdid ta' Navarra).

Il-Pajjiż Bask: il-konjuġi armel jew il-membru superstitu ta' unjoni barra mir-rabta taż-żwieġ ikun intitolat għall-użufrutt ta' nofs l-assi kollha tat-testatur jekk ikun hemm dixxendenti. Fl-assenza ta' dixxendenti, ikollu l-użufrutt ta' żewġ terzi tal-beni (l-Artikolu 52 tal-Att dwar id-Dritt Ċivili Reġjonali tal-Pajjiż Bask).

Dan ma japplikax fil-wied ta' Ayala – il-muniċipalitajiet ta' Ayala, ta' Amurrio u ta' Okondo, u fil-bliet żgħar ta' Mendieta, ta' Retes de Tudela, ta' Santacoloma u ta' Sojoguti fil-muniċipalità ta' Artziniega (l-Artikolu 89 tal-Att dwar id-Dritt Ċivili Reġjonali tal-Pajjiż Bask), li huma rregolati bil-libertà testamentarja. Lanqas ma japplika fl-artijiet baxxi ta' Vizcaya, ta' Aramaio u ta' Llodio, fejn hemm fis-seħħ regoli speċjali dwar l-assi tal-familja (bienes troncales) (l-Artikoli 61 *et seq.* tal-Att dwar id-Dritt Ċivili Reġjonali tal-Pajjiż Bask).

– Jekk il-persuna deċeduta ma tkunx għamlet testment (suċċessjoni *ab intestato*):

il-Kodiċi Ċivili (applikat sakemm il-liġi applikabbli ma tkunx dik ta' Aragona, tal-Katalonja, tal-Gżejjer Baleariċi, ta' Navarra, tal-Pajjiż Bask, tal-Galicia): il-konjuġi armel ikun intitolat għall-użufrutt ta' terz tal-patrimonju jekk ikun hemm tfal jew dixxendenti, ta' nofs il-patrimonju jekk ikun hemm axxendenti biss, u huwa jiġi nnominat bħala l-uniku werriet jekk la jkun hemm axxendenti u lanqas dixxendenti (l-Artikolu 834 *et seq.* u l-Artikolu 944 tal-Kodiċi Ċivili).

Aragona: il-konjuġi armel jiret il-beni mhux tal-familja (bienes no troncales) wara l-axxendenti, mingħajr preġudizzju għall-użufrutt tas-superstitu msemmi taħt suċċessjoni b'testment, li dejjem jinżamm (l-Artikolu 517 tal-Kodiċi Legali Reġjonali ta' Aragona). Il-beni tal-familja jirreferu għal beni li jibqgħu fid-dar jew fil-familja tat-testatur għal żewġ ġenerazzjonijiet immedjatament qabel il-ġenerazzjoni tiegħu, irrispettivament mill-oriġini diretta u mill-mezzi ta' akkwist tal-beni, kif ukoll beni li t-testatur ikun irċieva mingħajr ħlas minn axxendenti jew minn qraba kollaterali sas-sitt grad. Dawn il-beni jiġu trasferiti lil ċerti qraba (parientes troncales) elenkati fl-Artikolu 526 tal-Kodiċi Legali Reġjonali ta' Aragona.

Il-Gżejjer Baleariċi: japplikaw id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili (imsemmi aktar 'il fuq), filwaqt li f'Mallorca u f'Menorca, tal-anqas, il-konjuġi armel igawdi l-użufrutt universali jekk ma jkunx hemm ġenituri, użufrutt ta' żewġ terzi jekk il-ġenituri tat-testatur ikunu ħajjin u nofs jekk ikun hemm dixxendenti.

Il-Katalonja: jekk ma jkunx hemm dixxendenti, il-konjuġi armel jiret il-beni kollha tal-patrimonju qabel l-axxendenti tal-persuna deċeduta (l-Artikoli 441(2) u 442(3) tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja). Jekk il-konjuġi armel jaqsam is-suċċessjoni mat-tfal tat-testatur jew mad-dixxendenti tagħhom, huwa jkun intitolat għall-użufrutt universali tal-patrimonju (l-Artikoli 441(2) u 442(3) tal-Kodiċi Ċivili tal-Katalonja).

Il-Galicia: tapplika l-istess sistema bħal dik li tinsab fil-Kodiċi Ċivili (l-Artikolu 267 tal-Att dwar ir-Regolamenti tad-Dritt Ċivili tal-Galicia).

Navarra: il-konjuġi jiret il-beni mhux tal-familja wara l-aħwa u l-axxendenti. Rigward il-beni tal-familja, il-konjuġi superstitu jkun intitolat għall-użufrutt tal-beni u tad-drittijiet kollha tal-persuna deċeduta l-ewwel (dment li din tal-aħħar kellha ċittadinanza reġjonali ta' Navarra fil-mument tal-mewt) li kienu tagħha fil-mument tal-mewt (l-Att 304 *et seq.* tal-Kodiċi Legali l-Ġdid ta' Navarra).

Il-Pajjiż Bask: rigward l-assi tal-familja, unikament fir-rigward tal-beni immobbli akkwistati mill-konjuġi matul iż-żwieġ, iż-żewġ konjuġi jew membri tas-sħubija barra mir-rabta taż-żwieġ ikunu werrieta (l-Artikolu 66 tal-Att dwar id-Dritt Ċivili Reġjonali tal-Pajjiż Bask). Il-konjuġi superstitu jiret l-assi mhux tal-familja fl-assenza ta' dixxendenti (l-Artikoli 110 *et seq.* tal-Att dwar il-Liġi Ċivili Reġjonali tal-Pajjiż Bask).

6 Liema awtorità għandha l-kompetenza li tiddeċiedi f'każ marbut mar-reġim tal-proprjetà matrimonjali?

Il-ġuriżdizzjoni tkun tal-Qorti tal-Ewwel Istanza (Juzgado de Primera Instancia) li tkun qed tisma' jew tkun semgħet il-proċedimenti ta' annullament, ta' separazzjoni jew ta' divorzju, jew li quddiemha jkunu qed jiġu jew ġew ippreżentati kawżi għax-xoljiment tas-sistema li tirregola l-assi tal-miżżewġin għal kwalunkwe waħda mir-raġunijiet previsti fil-leġiżlazzjoni ċivili (l-Artikolu 807 tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili).

F'dawk id-distretti ġudizzjarji bi qrati speċjalizzati fil-liġi tal-familja, dawn tal-aħħar jisimgħu l-proċedimenti għax-xoljiment u għal-likwidazzjoni tas-sistema li tirregola l-assi, anke jekk il-proċedimenti ma jirriżultawx minn proċedimenti preċedenti ta' annullament, ta' separazzjoni jew ta' divorzju.

7 X'inhuma l-effetti tar-reġim tal-proprjetà matrimonjali fuq ir-relazzjonijiet legali bejn konjuġi u parti terza?

B'mod ġenerali u taħt is-sistema ċivili komuni tagħna, l-Artikolu 1373 tal-Kodiċi Ċivili jipprevedi li kull wieħed mill-konjuġi huwa responsabbli fir-rigward ta' terzi persuni għad-djun tiegħu bil-beni parafernali tiegħu; jekk il-beni parafernali tiegħu ma jkunux biżżejjed biex jitħallsu d-djun, il-kreditur (terza persuna) jista' jitlob is-sekwestru tal-beni tal-komunjoni. Madankollu, il-konjuġi mhux debitur jista' jitlob li koproprjetà tiġi ssostitwita mis-sehem miżmum mill-konjuġi debitur fil-komunjoni tal-akkwisti, f'liema każ il-qbid ikun jinvolvi x-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti.

Dispożizzjoni b'kamp ta' applikazzjoni simili tinstab fil-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili għall-finijiet ta' eżekuzzjoni meta d-dejn ikun personali iżda l-komunjoni tal-akkwisti xorta trid tassumi r-responsabbiltà.

B'mod speċifiku, huwa previst (l-Artikolu 1365 tal-Kodiċi Ċivili) li l-komunjoni tal-akkwisti tintuża biex jitħallas il-kreditur (terza persuna) għad-djun li jkun ġarrab wieħed mill-konjuġi: 1) fl-eżerċizzju ta' awtorità domestika jew fil-ġestjoni jew it-trasferiment ta' beni tal-komunjoni li skont il-liġi jew il-kuntratt jappartjeni lilu; u 2) fl-eżerċizzju regolari tal-professjoni, l-attività artistika jew il-kummerċ tiegħu jew fil-ġestjoni regolari tal-beni parafernali tiegħu.

Hemm ukoll dispożizzjonijiet fil-Kodiċi Kummerċjali (Código de Comercio) għal każijiet fejn wieħed mill-konjuġi jkun negozjant.

Fir-rigward tal-gravami jew tat-trasferiment ta' koproprjetà, ikun meħtieġ il-kunsens taż-żewġ konjuġi, sakemm ma tkunx saret dispożizzjoni separata għalihom fi ftehim ta' qabel iż-żwieġ. Jekk it-trasferiment ikun bla ħlas (eż. donazzjoni), it-trasferiment li jsir minn wieħed mill-konjuġi biss ikun null u bla effett. Madankollu, fl-interess tas-sigurtà tan-negozju, il-Kodiċi Ċivili jindika li atti ta' amministrazzjoni tal-beni u ta' trasferiment ta' flus jew ta' titoli jkunu validi meta jsiru mill-konjuġi li f'ismu jkunu rreġistrati u li jkollu l-pussess tagħhom.

Fir-rigward ta' beni immobbli reġistrati, sabiex il-beni jiġu rreġistrati f'isem il-persuna miżżewġa u d-dritt akkwistat b'rabta mad-drittijiet kurrenti jew futuri tal-komunjoni tal-akkwisti jiġu rreġistrati, l-isem tal-konjuġi u reġim tal-proprjetà matrimonjali iridu jkunu identifikati għall-benefiċċju ta' terzi li tikkonsultaw ir-reġistru. Jekk ma jiġi ddikjarat xejn fir-reġistru, persuna terza li taġixxi *in bona fide* li takkwista permezz ta' ħlas beni mingħand il-persuna li tidher fir-reġistru bl-awtorità li twettaq it-trasferiment iżżomm is-sjieda tal-beni hekk akkwistati.

8 Deskrizzjoni qasira tal-proċedura għad-diviżjoni, inklużi l-partizzjoni, id-distribuzzjoni u l-likwidazzjoni, tal-proprjetà matrimonjali f'dan l-Istat Membru.

Dan huwa rregolat fl-Artikoli 806 *et seq.* tal-Kodiċi tal-Proċedura Ċivili. Dan jinkludi l-istadji li ġejjin:

a) Inventarju mħejji tal-beni inklużi fil-komunjoni tal-akkwisti.

Dan jista' jsir fl-istess ħin mal-proċedimenti ta' annullament, ta' separazzjoni jew ta' divorzju jew max-xoljiment tas-sistema li tirregola l-assi tal-miżżewġin, anki jekk fil-prattika jibda ladarba tinħareġ is-sentenza finali li xxolji s-sistema.

It-talba trid tinkludi inventarju propost. Il-partijiet involuti jidhru quddiem uffiċjal tal-qorti (Letrado de la Administración de Justicia), fejn, fuq il-bażi tal-proposta, jintalab inventarju konġunt. Jekk ikun hemm tilwima fuq assi, issir seduta quddiem imħallef għal deċiżjoni, li tista' tiġi appellata.

b) Likwidazzjoni.

Biex jinbeda dan il-pass, id-deċiżjoni li xxolji reġim tal-proprjetà matrimonjali trid tkun finali. Dan jibda bi proposta ta' likwidazzjoni u billi l-konjuġi jidhru quddiem uffiċjal tal-qorti sabiex jilħqu ftehim dwar il-ħlas tal-kumpens u tar-rimborż dovuti lil kull wieħed mill-konjuġi, u d-diviżjoni proporzjonali tal-bqija billi jiġu stabbiliti lottijiet.

Jekk ma jintlaħaq l-ebda ftehim, jintgħażel uffiċjal inkarigat mid-diviżjoni tal-beni sabiex jimmaniġġja t-tranżazzjonijiet ta' diviżjoni. Ladarba tkun saret il-proposta, il-konjuġi jistgħu jaċċettawha jew jirrifjutawha; fil-każ tal-aħħar, in-nuqqas ta' qbil jiġi solvut permezz ta' deċiżjoni tal-qorti, li tista' tiġi appellata.

c) Il-kunsinna tal-assi u r-reġistrazzjoni fir-reġistru tal-beni.

Ladarba t-tranżazzjonijiet ta' likwidazzjoni jiġu finalment approvati u l-lottijiet jiġu stabbiliti, l-uffiċjal tal-qorti jkun responsabbli mill-kunsinna tal-assi u tat-titoli tal-beni lil kull wieħed mill-konjuġi.

Minbarra din il-proċedura, hemm proċedura oħra aktar sempliċi li permezz tagħha l-likwidazzjoni sseħħ bi ftehim reċiproku bejn il-konjuġi jew bejn il-konjuġi superstitu u l-werrieta tal-konjuġi li jkun miet l-ewwel, skont ir-regoli tal-Kodiċi Ċivili u quddiem nutar.

Fiż-żewġ każijiet, jekk ikun hemm proprjetà immobbli fost l-assi soġġetti għal-likwidazzjoni, kopja tad-digriet li japprova t-tranżazzjonijiet ta' diviżjoni, is-sentenza li tistabbilixxi d-diviżjoni tal-assi jew dokument pubbliku notarizzat dwar il-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti jistgħu jiġu rreġistrati fir-reġistru tal-proprjetà.

9 X'inhuma l-proċedura u d-dokumenti jew l-informazzjoni tipikament meħtieġa għall-finijiet tar-reġistrazzjoni tal-proprjetà immobbli?

Atti u kuntratti relatati mas-sjieda u drittijiet oħra *in rem* fi proprjetà immobbli jistgħu jiġu rreġistrati fir-reġistru tal-proprjetà. Huma jridu jkunu awtorizzati f' dokument pubbliku, li jiġi ppreżentat fir-reġistru li fil-ġuriżdizzjoni territorjali tiegħu tkun tinsab il-proprjetà immobbli, u jitħallsu t-taxxi u l-miżati korrispondenti. Sabiex ikun effettiv fir-rigward ta' terzi persuni, id-dokument irid jiġi ppreżentat f'forma awtentika u jkun akkumpanjat minn ċertifikazzjoni mir-reġistru ċivili Spanjol (jekk iż-żwieġ ikun ġie rreġistrat hemmhekk) li tirrikonoxxi x-xoljiment tas-sistema li tirregola l-assi tal-miżżewġin. Jekk id-dokument oriġinali jkun inħareġ barra mill-pajjiż, dan irid jiġi legalizzat kif xieraq u, jekk ir-reġistratur jitlob hekk, irid jiġi tradott. Din is-sistema mhijiex applikabbli għad-dokumenti legali u għad-deċiżjonijiet ġudizzjarji koperti bir-regolamenti Ewropej, li jiċċirkolaw skont id-dispożizzjonijiet rilevanti.

L-aħħar aġġornament: 01/02/2023

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhirx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.